

THULE - QANAQ

Nogle oplysninger for at undgå, at myter bliver til historie

Af Eske Brun

Da i 1951 (ikke som anført i 1952) Thulebasens anlæggelse blev påbegyndt, stod det Grønlandsministeriet klart, at dette anlæg frembød en fare for, at fangsten på Wolstenholmfjorden kunne blive så ugunstigt påvirket deraf, at befolkningen derfor kunne komme til en dag at ønske at flytte. Det var helt klart, at der under ingen omstændigheder skulle være tale om en tvangsforflytning – noget som for øvrigt lå helt uden for ministeriets muligheder. Men for at være forberedt, hvis befolkningen en dag skulle ønske hjælp til en flytning, blev der rekognosceret for en egnet plads til en eventuel ny by. Man fandt Qanaq som det formentlig bedst egnede sted, og det synes at fremgå af dr. Skovs artikel,* at stedet var heldigt valgt.

På fangerrådsmødet i foråret 1954 blev sagen rejst. Man var der enige om, at man ønskede at flytte. Det må i denne henseende erindres, at der her er tale om en befolkning, som altid har været vant til at føre en nomadetilværelse, følgende med fangstmulighederne, og at Thules beliggenhed egentlig ikke var valgt for at den kunne være fangstplads. Der var gode besejlingsmuligheder, men allerede i Knud Rasmussens tid blev der udfoldet stærke bestræbelser for at formå befolkningen til ikke at bosætte sig ved handelsstedet, hvor fangstmulighederne ikke var de bedste.

Fangerrådet sendte, efter at beslutningen var taget, inspektøren og præsten, begge fødte medlemmer af rådet dengang, til København for at forhandle sagen med ministeriet. Denne rækkefølge for begivenhederne fremgår da også af dr. Skovs artikel, og det må da forekomme besynderligt, at der stadig kan tales om en „tvangsforflyttelse“.

Sagen blev forelagt for ministeriet med ønske om, at man ønskede at flytte allerede i sommeren 1954. Dette forekom ministeriet upraktisk, idet man ved at vente til 1955 kunne bruge sommeren 1954 til at bygge de nye boliger, så flytningen kunne foregå under bedre vilkår. Men ministeriet bøjede sig for befolkningens bestemte ønske, og flytningen fandt sted i 1954, således som skildret af dr. Skov.

* Grønland 1966, side 49.

Under forhandlingerne i København spurgte ministeriet, hvad man skulle kalde den ny by. Der blev dertil svaret, at „Thule“ var det navn, Knud Rasmussen havde valgt, og det navn ønskede befolkningen bevaret for distriktets hovedplads og altså overført til den nye by. Dette fandt ministeriet i og for sig ikke nogen helt god idé, idet man forudså alle de praktiske vanskeligheder, som måtte følge (og er fulgt) af en sådan dobbeltnavngivning, men overfor det bestemt fremsatte ønske, ville man selvfølgelig ikke insistere.

Lad mig benytte lejligheden til at prøve at gendrive en anden myte, som er opstået efter Knud Rasmussens død: Stationen Thule er ikke anlagt af Knud Rasmussen + Peter Freuchen. Den er anlagt af Knud Rasmussen.

Om Knud Rasmussen har haft den tanke at kalde den „Knudshåb“ eller „Knudsminde“ (til „minde“ om hvem?) tør jeg ikke benægte, da jeg intet kendskab har her-til. Men det forekommer mig unægtelig at være en påstand, som ikke bør fremsættes i „Grønland“ uden at være ledsaget af dokumentation.